QP CODE: 123003 **Reg. No. …………………………**

First Professional BAMS Degree Regular/Supplementary Examinations July 2021

Sanskrit

(2016 Scheme)

Time: 3 Hours **Total marks:100**

- ***Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space***
- ***Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers***

व्याख्यातः **(2x10=20)**

1. सोदाहरणं सूत्राणि व्याख्यात
   - समाहारस्वरित् • हलोऽनन्तरा संयोग • अधारोऽधिकरणम् • तस्य लोपः
2. श्लोकानां पदश्चेद-पदार्थ-अन्वय-सारान् लिखत
   - असृजःश्लेष्मणश्चापि यः प्रसादः परोमतः।।
     तं पच्यमानं पित्तेन वायुश्चाप्यनुधावति ॥
   - सिराणान्तु मृदुः पाकः स्नायुनाञ्च ततः खरः ॥
     आशय्याभ्यासयोगेन करोत्याशयसम्भवम् ॥
   - हृदयं चेतनस्थानमुक्त्वं सुश्रुत! देहिनाम् ।
     तमोविभूते तस्मिंस्तु निद्रा विशति देहिनम् ॥
   - करणानां तु वैकल्ये तमसाभिप्रवर्धिते ।
     अस्वपन्नपि भूतात्मा प्रसुप्त इव चोच्यते ॥

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्त **(10x5=50)**

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्तिसाधुत्वं प्रदर्शयत
   - <u>मम</u> मनसि सन्देहः • <u>सः</u> पुस्तकं पठति. • <u>शिवलाये</u> त्रिशूलम् अस्ति
   - <u>ग्रामात्</u> गोपालकः आयाति
4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धिपरिहारं कुरुत् :
   - अहं गणेशं नमन्ति । • सः किं पिबामि । • सा पुस्तकं पठसि ।
   - युवां किं करोति । • वयं फलानि भक्षयसि ।
5. मलयालभाषायां अथवा आङ्गलभाषायां अनुवदत ।
   - रात्रावपि जगरितवतां जागरितकालादर्धमिश्यते दिवास्वपनम् ।
   - विकृतिरिर्हि दिवास्वप्नो नामः तत्र स्वपतामधर्मः सर्वदोषप्रकोपश्च तत्प्रकोपाच्च।
6. संस्कृत भाषायां अनुवदत ।
   - I'm going to village
   - He is a good friend
   - You are drinking milk
   - They are viewing television
   - She is dancing
7. विभक्त्यन्त रूपाणि लिखत
   - हरिः • रमा
8. टिपणौ लिखत
   - सप्तस्नानान् • पञ्चशौच
9. संस्कृतभाषायां उत्तरं लिखत
   - कः पूर्णो ? • किं सौख्यम् ? • किं पाण्डित्यम् ? • कः फलि ?

P.T.O

10. व्याख्यात

- नैर्मल्यं भावशुद्धिश्च विना स्नानं न युज्यते ।
  तस्मात्कार्यविशुध्यर्थं स्नानमादौ विधियते ॥
- शुकवद्भाषणं कुर्याद्बकवध्यानमाचर्येत् ।
  अजवच्चर्वणं कुर्याद्गजवत्स्नानमाचरेत् ॥

11. सूचित कथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखत

- तन्नरेण न कर्तव्यं नापि तेनात्र यत्कृतम् ।

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत

- प्रीयदर्शनमपि रुक्षं भवति गृहं धनविहिनस्य ।
- दूर्विनितः कुरुपोऽपि मूर्खोऽपि व्यसनी खलः ।

उत्तरं लिखत **(10x3=30)**

13. संधिं/संधिविच्छेदञ्च कुरुतः ।

• सप्त + ऋषयः • तत् + एव • वाक् + मधुः • वागीशः • भानू उदयते • यल्लभसे

14. विग्रहवाक्यं/समस्तपदञ्च लिखत

• युद्धनिपुणः • शुक्लपठः • चक्रपाणिः • अक्षेषु शौण्डः • विद्यायां पारङ्गतः • न विद्या

15. धातुरूपाणि लिखत

• लिखति • चोरयते

16. प्रयोगं विपरिणमयत

• सः वस्त्रं नयति । • ते पुष्पं पशन्ति । • छात्र पाठं पठति ।

17. अधोरेखाङ्कि‍ते पदे कः प्रत्यय इति कोष्टात् समुचितम् उत्तर निर्धार्य लिखत

- मोदकं तेन भुक्तम् । (क्त, मतुप्, तन्)
- सः ग्रामं गच्छन् पश्यति । (अण्, शत्रु, निच्)
- सः सुन्दर दृशं द्रष्टुम् इच्छति । (तुमन्, इक्, ता)

18. सन्धिविच्छेदं कुरुत ।

• सच्चित् • रामोऽवदत् • नाविकः

19. सन्धिं कुरुत ।

• सम + अग्नि + च • मनः + शुद्धि + एव • कायस्य + एव

20. विग्रह वाक्यं लिखत

• मेधोधरा • अण्वस्तिषु • महत्सु

21. अर्थं लिखत

• सप्तमि • त्वचः • मृणालानि • उदकम् • क्षीरम् • गूढः

22. अधोरेखाङ्कि‍तनां पदानां अन्त- लिंग- विभक्ति वचनानि निर्दिश्यत

- शरीरेषु तथा शुक्रं नृणां विद्याद्भिषग्वरः ।
- स्त्रिषु व्यायश्चश्चापि हर्षात्तत संप्रवर्तते ।
- यकृत्सन्तात्कोष्ठं च तथाऽन्त्राणि समाश्रिता ।

****